

SELETUSKIRI

Eesti seisukohad Euroopa Komisjoni ettepaneku kohta finantssektori jätkusuutlikkust käsitleva teabe avalikustamise EL määruse ülevaatamiseks

1. Sissejuhatus

1.1. Lühikokkuvõte

Seletuskiri ja Eesti seisukohad on koostatud Euroopa Komisjoni (komisjon) 20. novembril 2025 esitatud määruse eelnõu kohta, millega muudetakse määrust (EL) 2019/2088, mis käsitleb jätkusuutlikkust käsitleva teabe avalikustamist finantsteenuste sektoris (SFDR), ja sellega seondult ühtlasi määrust (EL) nr 1286/2014, mis käsitleb kombineeritud jae- ja kindlustuspõhiste investeerimistoodete põhiteabedokumente (PRIIP määrus), ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2022/1288¹ (edaspidi *eelnõu*).

Komisjon muudab eelnõuga SFDR-i, et muuta see tõhusamaks, lihtsamaks, selgemaks ja proportsionaalsemaks. See aitab komisjoni hinnangul kokkuvõttes kahandada SFDR rakendamise seonduvaid kulusid, parandada jätkusuutlike finantstoodete kättesaadavust ning suurendada jätkusuutlike tegevuste rahastamist erasektori poolt.

Kavandatud muudatustel on kaks eesmärki: esimene eesmärk on lihtsustada ja vähendada finantsturu osaliste ja finantsnõustajate suhtes kohaldatavaid jätkusuutlikkusega seotud haldus- ja avalikustamisnõudeid, teine eesmärk on võimaldada lõppinvestoritel paremini mõista ja võrrelda jätkusuutlikkusega seotud finantstootideid ning kaitsta neid võimalike eksitavate keskkonna-, sotsiaalsete ja juhtimisteguritega (ESG) seotud väidete eest.

Sellest tulenevalt kahandatakse eelnõus SFDR kohaldumisala, jättes selle alt välja finantsnõustajad ning investeerimisportfelli valitsemisteenust osutavad investeerimisühingud ja krediidiasutused. Kahandatakse nõudeid avaldatavale teabele (näiteks loobutakse üksuse tasandil negatiivseid mõjusid käsitleva teabe avaldamise nõuetest), ühtlustatakse nõuete kohaldamist (keelatakse liikmesriikidel finantstoodete kohta teabe avaldamisega seondult täiendavate nõuete kehtestamine lisaks määruses sätestatule), luuakse selgemalt reguleeritud kategooriad finantstoodetele, mille kohta finantsturu osalised võivad esitada nende toodete nimedes ja turundusteabes jätkusuutlikkusega seonduvaid väiteid, jmt. Ettepaneku kohaselt muudetakse eelnevast tulenevalt PRIIP määrust ning tunnistatakse alates uute nõuete kohaldamise kuupäevast kehtetuks komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2022/1288, millega rakendatakse kehtivat jätkusuutlikkust käsitleva teabe avalikustamise määrust. Nimetatud delegeeritud määruse asemele plaanib komisjon siiski vastu võtta uue, kohandatud nõuetega delegeeritud määruse.

Muudatustega riigisektorile täiendavat olulist mõju ega riigieelarve kulusid ei kaasne.

1.2. Üldine sissejuhatus

Euroopa Komisjon (komisjon) on esitanud ettepaneku: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EL) 2019/2088, mis käsitleb jätkusuutlikkust käsitleva teabe avalikustamist finantsteenuste sektoris, ja määrust (EL) nr 1286/2014, mis käsitleb kombineeritud jae-

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:52025PC0841>

ja kindlustuspõhiste investeerimistoodete (PRIIPid) põhiteabedokumente, ning millega tunnistatakse kehtetuks komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2022/1288 (edaspidi *eelnõu*).

SFDR võeti vastu 27. novembril 2019 ja seda on kohaldatud alates märtsist 2021. See on üks esimesi ELi kestliku rahanduse raamistiku õigusakte ning osa komisjoni 2018. aasta jätkusuutliku majanduskasvu rahastamise tegevuskava kohaselt vastu võetud mittefinantsettevõtjate ja finantsettevõtjate jätkusuutlikkusteabe avalikustamise nõuete laiemast paketist.

SFDR loob raamistiku, mille kehtivate nõuete kohaselt peavad finantsvahendajad ja finantsturu osalised finantstoodete kohta avalikustama jätkusuutlikkust käsitlevat erinevat teavet seoses sellega, kuidas nende toodete puhul võetakse arvesse erinevaid keskkonna-, sotsiaalseid ja juhtimistegureid (ESG). SFDR nõuete eesmärgiks on suurendada läbipaistvust, võidelda rohepesu vastu ja kaitsta investoreid, tagades, et finantsturu osalised, nagu varahaldurid ja investeerimisühingud, ning finantsnõustajad avalikustavad investoritele vajaliku teabe, mis on neile vajalik teadlike investeerimisotsuste tegemiseks. Laiemalt aitab SFDR erasektoril enam kaasata rahalisi vahendeid, et hõlbustada üleminekut suuremale jätkusuutlikkusele, ning aidata omakorda kaasa majanduse jätkusuutlikumaks muutmisele. SFDR-i nõudeid täpsustatakse komisjoni delegeeritud määruses, milles sätestatakse täpsemad nõuded selle kohta, kuidas finantsturu osalised ja finantsnõustajad peaksid investoritele avalikustama jätkusuutlikkust käsitlevat teavet seoses oma investeerimistegevuse ja finantstoodetega. Delegeeritud määruses täpsustatakse eelkõige lepingueelsetes dokumentides, veebisaitidel ja perioodilistes aruannetes nii finantsturu osaliste kui ka nende poolt kättesaadavaks tehtavate finantstoodete kohta esitatavat teavet.

Teavet peavad SFDR kohaldumisaslasse jäävad ettevõtted avaldama nii üksuse tasandil kui ka finantstoodete tasandil. Üksuse tasandil peavad finantsturu osalised ja finantsnõustajad selgitama, kuidas nad lõimivad ESG kaalutlused oma sisemistesse protsessidesse, sealhulgas seoses hoolsuskohustuse täitmise protsesside ja vastutustundlike äritavadega. Toote tasandil, sealhulgas investeerimisfondide, kindlustuspõhiste investeerimistoodete ja pensionitoodete kohta teabe avalikustamisel peavad nad avalikustama toodete jätkusuutlikkusega seotud omadused ja eesmärgid. SFDR kohaselt peavad keskkonnavalaseid või sotsiaalseid omadusi edendavate toodete (artikli 8, ehk nn helerohelised tooted) kohta finantsturu osalised näitama, kuidas need tooted nende väidetavaid keskkonnavalaseid ja sotsiaalseid omadusi edendavad. Jätkusuutliku investeerimise eesmärgiga toodete (artikli 9 ehk nn tumerohelised tooted) puhul peavad finantsturu osalised selgitama jätkusuutlikkusega seotud eesmärgi ja näitama, kuidas see eesmärk saavutatakse. Lisaks kohaldatakse kõigi SFDR kohaldumisaslasse kuuluvate toodete suhtes selle määruse artikli 6 kohaseid avalikustamismõndeid, mille kohaselt peavad finantsturu osalised avalikustama, kuidas on jätkusuutlikkusriskide käsitlemine lõimitud nende investeerimisotsuste tegemise protsessi, ning sellise hindamise tulemuse, mis käsitleb jätkusuutlikkusriskide tõenäolist mõju toodete tootlusele.

SFDR ülevaatamise käigus tuvastati, et selle rakendamisel on tekkinud probleeme nii finantsturu osaliste kui ka investorite jaoks. SFDR nõuete rakendamine on finantsturu osaliste jaoks osutunud keerukaks ja kulukaks ning lisaks ei ole lõppinvestoritele esitatud teave üldiselt olnud piisavalt selge ja kasulik, et aidata neil mõista ja võrrelda neile pakutavaid mitmesuguseid jätkusuutlikkusega seotud finantstooteid ja -teenuseid. Lisaks on osutunud probleemseks, et turul on kasutatud SFDR artiklite 8 ja 9 alusel investoritele avalikustatavat teavet ka eksitaval viisil, liigitades finantstooted jätkusuutlikeks, kuigi selleks ette nähtud kriteeriumid ei ole täidetud. Nende artiklite alusel teabe avalikustamisel on komisjoni sõnul täheldatavad ka erinevad tõlgendused, mis on tekitanud lõppinvestorite seas ebaselgust. Samuti on täheldatud erinevusi liikmesriikide järelevalveasutuste tõlgendustes ning järelevalvetavasid ja ootusi on mõjutanud vajadus kohaneda uute ESMA suunistega, mis käsitlevad keskkonna-, sotsiaalsete ja juhtimisteguritega seotud mõistete kasutamist

investeeringimisfondide nimedes². Need rakendamisprobleemid on komisjoni hinnangul toonud kaasa finantssektori jaoks põhjendamatud kulud ja tarbetu koormuse võrreldes rahvusvaheliste konkurentidega, puuduliku investorite kaitse ja rohepesuga seotud riskid ning erinevused riiklikes nõuetes ja järelevalvetavades.

Ülaltoodust tulenevalt on komisjon eelnõus välja pakkunud muudatused, millega eelpoolkirjeldatud teemad üritatakse lahendada.

Eelnõu õiguslik alus on Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 114, mis on ka eelnõuga muudetavate otsekohalduvate määruste õiguslikuks aluseks.

Eesti täpsemate seisukohtade kujundamisel oleme lähtunud muuhulgas

- Vabariigi Valitsuse 27.09.2018 ja Riigikogu EL asjade komisjoni 22.10.2018 istungitel kinnitatud Eesti seisukohtadest Euroopa Komisjoni algatatud eelnõude kohta, mis käsitlevad keskkonna jätkusuutlikkust toetavat rahastamist ning väike- ja keskmise suurusega ettevõtjate kasvuturgu³;
- Vabariigi Valitsuse kinnitatud Eesti Euroopa Liidu poliitika prioriteetidest 2025-2027.

Eelnõuga tehtavad muudatused ei vaja esmasel hinnangul Eesti õigusaktide muutmist, kuna tegu on otsekohalduvate sätetega.

1.3. Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Rahandusministeeriumi finantsturgude poliitika osakonna nõunik Valner Lille (valner.lille@fin.ee). Eelnõu on kooskõlastanud finants- ja maksupoliitika asekanstler Evelyn Liivamägi, finantsteenuste poliitika osakonna juhataja Siiri Tõniste ja asejuhataja Thomas Auväärt.

2. Üldine kohaldamisala ja mõistete sisu, võrdlev analüüs ning seisukohad

Eelnõu **artiklis 1** muudetakse SFDR, sh täpsustatakse selle kohaldumisala ning mõisteid.

SFDR kohaldumisalast (art 1) jäetakse välja finantsnõustajad, kuna nad, erinevalt finantsturu osalistest ei loo, ei tee kättesaadavaks ega halda finantstooteid. Samuti lisatakse määruse reguleerimisesemena finantstoodete kategoriseerimine jätkusuutlikkusega seotud finantstoodeteks ja nende läbipaistvus.

Eelpooltoodust tulenevalt muudetakse ka SFDR-s kasutatavaid mõisteid, sealhulgas jäetakse välja finantsnõustaja mõiste ja selle määratlemisega seonduvad muud mõisted ning finantsturu osalise mõiste alt jäetakse välja väärtpaberiportfelli valitsemisteenust osutav investeeringusühing ja krediidiandja ning nende mõistete määratlemisega seonduvad muud mõisted. Sisuliselt välistab see ka antud teenusepakkujad SFDR kohaldumisalast, mis on osa eelnõuga tehtavast lihtsustamisest ning koormuse kahandamisest ettevõtjatele. Mõistete alt jäetakse välja ka jätkusuutlike investeeringute määratlus, mis on komisjoni sõnul tekitanud märkimisväärsel hulgal praktilise rakendamisega seotud probleeme ja küsimusi ning järelepärimisi järelevalveasutustele tõlgendamise ja nende ootuste kohta, samuti on see kaasa toonud suured erinevused praktilises kohaldamises. See on ühtlasi tekitanud segadust seoses sarnaste mõistetega, mis on sätestatud kestliku rahastamise raamistiku muudes osades, nagu näiteks kestliku rahastamise taksonoomia määruuses (EL) 2020/852 (taksonoomia määrus)⁴. Selle asemel käsitletakse jätkusuutlikkust alusmõistete tasandil finantstoodete kohta loodavates kategooriates artiklites 7 – 9 ja nende kohalduvates nõuetes.

² https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/2024-08/ESMA34-1592494965-657_Guidelines_on_funds_names_using_ESG_or_sustainability_related_terms_ET.pdf

³ <https://www.riigikogu.ee/tegevus/dokumendiregister/toimikud/dbd139ed-1b77-4a09-8dc4-a84d921233fa/>

⁴ <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2020/852/oj>

Ühtlasi lisatakse mõistete alla jätkusuutlikkusega seotud finantstoote ja mõju avaldava jätkusuutlikkusega seotud finantstoote mõisted, mis lähtuvad SFDR aretiklites 7, 8 ja 9 eelnõuga loodavast kategoriseerimisest. Lisaks täpsustatakse avaliku sektori asutuste määratlust ning keskkonnanäesmärke, millena käsitletakse taksonoomia määruse artiklis 9 osutatud keskkonnanäesmärke, milleks on kliimamuutuste leevendamine, kliimamuutustega kohanemine, vee ja mere elusressursside kestlik kasutamine ja kaitse, üleminek ringmajandusele, saastuse vältimine ja kontroll ning elurikkuse ja ökosüsteemide kaitse ja taastamine.

SFDR-st jäetakse ühtlasi välja artikkel 2a, millega anti Euroopa järelevalveasutustele (ESMA, EBA ja EIOPA) volitus töötada välja ning komisjoni poolt vastu võtta regulatiivsed tehnilised standardid seoses põhimõttega „ei kahjusta oluliselt“. Sellega lihtsustatakse antud valdkonnas regulatiivset raamistikku.

Seisukoht 1: Toetame finantssektori jätkusuutlikkust käsitleva teabe avalikustamise raamistikku tehtavaid muudatusi, mis kitsendavad selle kohaldamisala, lihtsustavad ja täpsustavad nõudeid ning kahandavad finantssektori ettevõtete koormust. Oleme valmis toetama veelgi enamaid lihtsustusi, et halduskoormust kahandada.

Selgitus: Peame põhjendatuks, et tehtavate muudatustega jäetakse SFDR kohaldumisalast välja sellised ettevõtted, mis ei loo, ei tee kättesaadavaks ega halda finantstooteid, vaid pigem tegutsevad toodete turustajatena - finantsnõustajad ning ka vääripaberiportfellide valitsemise teenuse osutajad, kes pakuvad kliendipõhist vääripaberiportfellide valitsemist oma äranägemisel klientide antud volituste alusel ning mida seega ei kavandata ega turustata samal viisil kui teatavate sihtturgude jaoks ette nähtud tooteid. Sellega seoses on kohane kajastada antud muudatusi ka SFDR mõistetes, muuta mõisteid selgemaks, ühtlustada neid kestliku rahastamise valdkonna muude õigustaktidega ning ühtlasi lihtsustada regulatiivset koormust rakendusaktide kahandamisega. Samuti peame igati põhjendatuks erinevate muude eelnõus esitatud lihtsustamiste tegemist SFDR nõuetes, nagu üksuse tasandil negatiivseid mõjusid käsitleva teabe avaldamise välja jätmist, jmt. Võimalusel võiks ühtlasi EL järelevalveasutused (EIOPA, ESMA, EBA) turuosalistele üleminekuga seonduvalt koormuse veelgi kahandamiseks väljastada nn no action letter'i, kus täpsustatakse, et SFDR alt välja jätta paanitavad turuosalised ei peaks SFDR detailselt täitma olukorras, kus on teada, et olulised muudatused on menetluses, mis need turuosalised SFDR kohaldamisalast peatselt välistavad, ning turuosalised ei peaks täitma neid nõudeid SFDR-ist, mis peatselt välja jäetakse. Samas tuleb arvestada, et vastava kirja väljastamise üle otsustamine on ülaltoodud järelevalveasutuste endi pädevuses lähtuvalt nende tegevust reguleerivatest EL määrustest ning hetkel ei paista neil antud määrustest tulenevalt otseselt õiguslikult sobivat alust konkreetsetes olukorras antud kirja väljastamiseks.

3. Eelnõu sisu, võrdlev analüüs ja seisukohad

Valdav osa eelnõus tehtavatest muudatustest on seotud SFDR eelpoolkirjeldatud kohaldumisala kitsendamisega, nõuete lihtsustamisega ning enama selguse loomisega kohalduvatesse nõuetesse. Allpool on loetletud olulisemad muudatused, mis ei tulene otseselt eelpool viidatud kohaldumisala kitsendamisest.

- SFDR-st jäetakse lihtsustamise eesmärgil välja üksuse tasandi avalikustamispõhised, mis käsitlevad negatiivseid jätkusuutlikkuse alaseid mõjusid (artikkel 4) ja tasustamispõhimõtete läbipaistvust seoses jätkusuutlikkusriskide lõimimisega (artikkel 5).

- Lisatakse uus artikkel 6a, mis käsitleb lepingueelsetes dokumentides finantsturuosaliste poolt vabatahtlikult avaldatavat teavet seoses sellega, kas ja kuidas võetakse arvesse jätkusuutlikkustegureid nende selliste finantstoodete puhul, mis ei ole liigitatud jätkusuutlikkusega seotud finantstoodeteks, ehk mis on artiklite 7 - 9 alusel kategoriseerimata. Eelkõige on selline vabatahtlikult avaldatava teabe täpsem piiritlemine vajalik selleks, et kaitsta investoreid nn rohepesu eest. Kategoriseerimata toodete

puhul võib sellist teavet avaldada, kui selline teave ei ole kõnealuse avalikustatava teabe keskne element ega hõlma jätkusuutlikkusega seotud väiteid, mida on lubatud kasutada üksnes kategoriseeritud toodete puhul.

- SFDR ühe olulise uue keskse elemendina luuakse kolm uut finantstoodete kategooriat, millede alla finantsturuosalised võivad oma tooteid kategoriseerida, et nende kohta jätkusuutlikkusega seonduvaid väiteid esitada: üleminekutoodete kategooria (uus artikkel 7), peamiste keskkonna-, sotsiaalsete ja juhtimisteguritega arvestavate toodete kategooria (uus artikkel 8) ning jätkusuutlike toodete kategooria (uus artikkel 9). Sealhulgas sätestatakse peamised kriteeriumid, mille alusel finantstooted nendesse kategooriatesse määratakse, välistatud tegevused, millesse kategoriseeritud toodete puhul ei tohiks investeerida ning investoritele avaldatav teave. Selliste toodete alt välistatakse näiteks investeeringud ettevõtetesse, millele viidatakse komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2020/1818⁵ artikli 12 lõikes 1, milleks on näiteks:

- a) ettevõtted, kes osalevad vastuoluliste relvadega seotud tegevuses;
- b) tubaka kasvatamise ja tootmisega tegelevad ettevõtted;
- c) ettevõtted, kes võrdlusaluste haldajate arvates rikuvad ÜRO ülemaailmse kokkuleppe (UNGC) põhimõtteid või Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni (OECD) suuniseid hargmaistele ettevõtetele;
- d) ettevõtted, kes saavad 1 % või rohkem oma tulust kivi- ja pruunsöe uurimisest, kaevandamisest, jaotamisest või rafineerimisest.

Samuti on esimese ja viimase kategooria puhul välistatud investeeringud äriühingutesse, mis töötavad välja uusi projekte kivisöe ja pruunsöe, kütteõli või gaaskütuse uurimiseks, kaevandamiseks, jaotamiseks või rafineerimiseks või töötavad välja uusi projekte kivisöe või pruunsöe uurimiseks, kaevandamiseks, jaotamiseks, rafineerimiseks või kasutamiseks elektritootmise eesmärgil või ei ole koostanud kava selliste tegevuste järkjärguliseks lõpetamiseks.

Ühtlasi tuleb esimese ja viimase kategooria finantstoodete puhul teha kindlaks ja avalikustada investeeringute peamine negatiivne mõju jätkusuutlikkusteguritele ning selgitada selle mõju leevendamiseks võetavaid meetmeid.

Muudetud artiklitega 8 ja 9 tunnistatakse ühtlasi kehtetuks volitusnormid seniste artiklite 8 ja 9 (nn heleroheliste ja tumeroheliste finantstoodete kohta) kohaselt avalikustatava teabe sisu ja esitusviisi detailide täpsustamiseks rakendusaktide väljatöötamiseks. Sellega lihtsustatakse teise tasandi regulatsiooni.

Et võimaldada eelpoolnimetatud finantstoodete kombineerimist, lisatakse SFDR-i uus artikkel 9a finantstoodete kohta, mille puhul väidetakse, et nendes kombineeritakse kategoriseeritud finantstooteid. Nimetatud artiklis täpsustatakse, millisel juhul need tooted vastavad teatavasse kategooriasse liigitamise kriteeriumidele, ning sätestatakse läbipaistvusnõuded, kuidas tuleks avalikustada teave investeeringute kohta kategoriseerimata finantstoodete puhul, mille puhul investeeritakse kategoriseeritud finantstoodetesse, kuid mitte mahtudes, mis võimaldaks neid tooteid endid liigitada asjaomase kategooria toodeteks. Eelkõige tuleks selliste toodete puhul märkida, kui suur osa nende investeeringutest tehakse kategoriseeritud finantstoodetesse, tuginedes teabele, mille esitavad nende toodete kohta investeerimisahelas osalevad finantsturu osalised.

- Muudetakse finantsturu osaliste veebisaitidel avaldatavat teavet (artikkel 10) ja perioodilistes aruannetes avaldatavat teavet (artikkel 11), et kajastada muudetud kohaldamisala ning jätkusuutlikkusega seotud finantstoodete kategooriate loomist. Ühtlasi tunnistatakse muudatustega kehtetuks senised volitusnormid nende artiklite kohaselt avalikustatava teabe sisu ja esitusviisi detailide täpsustamiseks rakendusaktide väljatöötamiseks. Sellega lihtsustatakse ka antud sätetega seonduvalt teise tasandi regulatsiooni.

⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/Et/TXT/PDF/?uri=CELEX:32020R1818>

- Uues lisatavas artiklis 12a sätestatakse finantsturu osaliste jaoks põhimõtted, mis käsitlevad andmete ja hinnangute kasutamist SFDR-i kohaldamisel, ning nõuded selle kohta, millist teavet tuleb investoritele nende taotluse korral esitada seoses asjakohaste andmeallikate kasutamisega ja hinnangute aluseks olevate eeldustega.

- Täpsustatakse nõudeid seoses reklaamteadetes ja finantstoodete nimetustes jätkusuutlikkuse väidete esitamisega, arvestades jätkusuutlikkusega seotud finantstoodete kategooriate loomist. Jätkusuutlikkusega seotud väidete kasutamine nimetustes ja reklaamteadetes on muudatuste kohaselt lubatud ainult kategoriseeritud toodete puhul, välja arvatud artikli 9a kohased kategoriseerimata (nn kombineeritud) tooted, mille puhul oleks võimalik kasutada selliseid väiteid turundusteadetes, ent mitte nende nimetustes. Ühtlasi täpsustatakse muudatustega, et kui finantsturu osaline avalikustab reklaamteate osana ühtlasi keskkonna-, sotsiaal- ja juhtimisalase reitingu (ESG reiting), peab ta oma veebilehel avaldama sama teabe, mille peab ESG reitinguid reguleeriva määruse (EL) 2024/3005⁶ III lisa punkti 1 kohaselt oma veebilehel ESG reitingu kohta avaldama selle reitingu andja, lisades reklaamteatesse ühtlasi lingi sellele veebisaidil olevale teabele. Lisaks

- Nõuete rakendamise ühtlustamise eesmärgil erinevate liikmesriikide lõikes välistatakse (artikli 14 lõikes 3) täiendavate riikliku tasandi nõuete kohaldamine lisaks SFDR artiklites 3, 6, 10, 11 ja 13 sätestatud teabenõuetele ning artiklites 7, 8 ja 9 kategoriseeritud finantstoodete kriteeriumidele ja läbipaistvusnõuetele. Ühtsete nõuete tagamine aitab finantsturu osalistel piiriüleselt lihtsamalt tegutseda.

- SFDRi lisatakse (artiklisse 17) vabatahtlikud erandid, mille kohaselt finantsturu osalised võivad otsustada SFDR mitte kohaldada kinniste finantstoodete puhul, mis on loodud enne SFDR muudatuste jõustumist. Samuti lisatakse selgitus, et jätkusuutlikkusega seotud finantstoodete kategooriate loomine ei piira jätkusuutlikkusega seotud vabatahtlike märgistussüsteemide kasutamist selliste finantstoodete puhul, mille omadused edestavad SFDR finantstoodete kategooriates (artiklites 7, 8 ja 9) sätestatud omadusi konkreetsete eesmärkide, investeerimismeetodite, juhtimis- või läbipaistvusnõuete osas.

- Tulenevalt SFDR eelpooltoodud muudatustest muudetakse ühtlasi Euroopa järelevalveasutuste (ESMA, EBA ja EIOPA) regulaarselt (edaspidi iga kahe aasta tagant) koostatava aruandluse nõudeid (artikkel 18), Euroopa ühtsesse juurdepääsupunkti edastatava teabe nõudeid (artikkel 18a) ning komisjoni SFDR ülevaatamise sätteid (artikkel 19).

- SFDR-i lisatakse üleminekusäte (artikkel 19a), mille kohaselt võivad finantsturu osalised kohaldada SFDR muudatusi erinevatele toodetele (kindlustuspõhine investeerimistood, pensionitood, pensioniskeem, PEPP), mida seni kehtivad investeerimisfondide nimesid käsitlevad ESMA suunised⁷ ei puuduta, hiljemalt alates 30 kuud pärast SFDR muudatuste jõustumist.

- SFDR-is antakse komisjonile volitused (artiklid 19b ja 19c) delegeeritud õigusaktide vastuvõtmiseks erinevate artiklite 7 – 9 ja 11 nõuete täpsustamiseks, et määrata kindlaks tingimused seoses sellega, kuidas peavad investeringud aitama kaasa konkreetsete ülemineku- või jätkusuutlikkuseesmärkide saavutamisele või lõimima jätkusuutlikkustegureid, et finantstoote saaks liigitada jätkusuutlikkusega seotud toodete kategooriasse, ning selliste kategoriseeritud finantstoodete kohta avalikustatava teabe vormi, mis ei tohi olla pikem kui kaks lehekülge, vormi üksikasjadega. .

Eelnõu **artikliga 2** muudetakse PRIIP määrust (EL) nr 1286/2014, eelkõige täpsustades, milline teave tuleb avalikustada jätkusuutlikkusega seotud finantstoodete kohta põhiteabedokumendis, et osutada kategooriale, mille alla need tooted kuuluvad.

⁶ <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/3005/oj/eng>

⁷ https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/2024-08/ESMA34-1592494965-657_Guidelines_on_funds_names_using_ESG_or_sustainability_related_terms_ET.pdf

Eelnõu **artikliga 3** tunnistatakse alates muudetud määruse kohaldamise alguskuupäevast kehtetuks komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2022/1288⁸, mis käsitleb kehtiva jätkusuutlikkust käsitleva teabe avalikustamise määruse alusel vastu võetud rakendusmeetmeid.

Eelnõu **artiklis 4** nähakse ette, et eelnõuga tehtavad muudatused jõustuvad tavakorras, ehk kahekümnendal päeval pärast nende avaldamist EL teatajas ning neid kohaldatakse alates 18 kuud peale jõustumist.

Seisukoht 2: Toetame finantstoodete, mille kohta esitatakse jätkusuutlikkusega seonduvaid väiteid, kategoriseerimist erinevatesse jätkusuutlikkusega seonduvastesse kategooriatesse ning nende kohta täpsemate kriteeriumite ja teabe avalikustamismääruste kehtestamist.

Meie hinnangul on oluline, et raamistiku rakendusulatus ning finantstoodete kategooriatele kohalduvad nõuded ja nende toodete kohta avaldatav teave oleksid võimalikult selged ja üheselt ning lihtsalt mõistetavad, et tagada turuosalistele suurem õiguskindlus.

Selgitus: Üks olulisemaid muudatusi võrreldes kehtiva SFDR nõuetega on seniste teabe avaldamise eesmärgil väga lakooniliselt reguleeritud nn heleroheliste ja tumeroheliste toodete määramise asemel kolme uue finantstoodete kategooria loomine ja reguleerimine: üleminekutoodete kategooria, peamiste keskkonna-, sotsiaalsete ja juhtimisteguritega arvestavate toodete kategooria ning jätkusuutlike toodete kategooria. Toetame sellist toodete kategoriseerimist ja täpsemat ning ühetaolisemat nende kohalduvate nõuete reguleerimist, mis võimaldab finantsturu osalistele enam selgust nende toodetele kohalduvate nõuete tõlgendamisel ning investoritele enam selgust jätkusuutlikkusega seonduvate toodete kohta avaldatava teabe kasutamisel. Suurema õigusselguse ning ühetaolise rakendamise huvides on oluline, et nõuded seoses kategoriseeritud toodetega oleksid sätestatud võimalikult selgelt. Seniste nõuete rakendamisel on olnud palju ebaselgust, mida peaks muudetavate nõuetega parandama. Avaldatav teave, selle sisu ja tähendus peaks olema nii teavet avaldavatele finantsturu osalistele kui ka investoritele üheselt ja lihtsalt mõistetav ning sealhulgas ka mitte liigselt koormav. Samuti peaks teave olema avaldatud võimalikult kompaktselt ja ühes kohas. Kogu finantstoote jätkusuutlikkuse alane teave (sh nii lepingueelne teave kui perioodilise aruande teave) võiks eelistatult olla avaldatud kompaktselt (maksimaalselt üks peatükk või osa) finantstoote muu asjakohase teabe hulgas (näiteks: prospekt, põhiteabedokument, aastaaruanne vms). Tähelepanu võiks pöörata ka näiteks SFDR artiklis 6 (1) p b toodud kohustusliku info nõudele, mille kohaselt peavad finantsturu osalised kirjeldama, milline on nende poolt kättesaadavaks tehtavate finantstoodete tootlusele jätkusuutlikkusriskide poolt avalduva tõenäolise mõju hindamise tulemus ja mis on praktikas osutunud väga ebaselgeks.

Eelistatult võiksid olla täpsemad nõuded reguleeritud võimalikult palju juba SFDR enda tekstis, või delegeeritud aktidesse jätmisel võimalikult täpselt raamistatud. Samuti peaks delegeeritud aktide mustandid ette valmistatama võimalikult varakult (eelistatult juba SFDR läbirääkimiste käigus), et ka nende kavandavate nõuetega oleks võimalik juba võimalikult varakult arvestada. Samas peame arvestama, et delegeeritud aktide väljatöötamisega tegelevad EL järelevalveasutused (ESMA, EIOPA, EBA), kellel on selleks vajalik võimalikult selge mandaat, mis selgub lõplikult SFDR läbirääkimiste käigus. Ühtlasi oleks tarvilik kooskõlas SFDR tehtavate muudatustega koos delegeeritud aktide väljatöötamisega üle vaadata ka komisjoni delegeeritud määruste (EL) 2017/565, (EL) 2017/2358 ja (EL) 2017/2359 nõuded, et tagada nende kooskõla ja selgus investoritele.

4. Kehtiv regulatsioon ja õiguslikud mõjud

Finantssektoris jätkusuutlikkuse kohta teabe avaldamine on reguleeritud eelkõige EL tasandil otsekohalduvate EL määruste kaudu. SFDR on samas tihedalt seotud muude jätkusuutliku rahanduse

⁸ https://eur-lex.europa.eu/eli/reg_del/2022/1288/oj/eng

raamistiku aktidega, sealhulgas komisjoni kaardistuse kohaselt taksonoomia määrus, ELi võrdlusluste määrus (EL) 2016/1011⁹, äriühingute kestlikkusaruandluse direktiiv (CSRD)¹⁰ ja äriühingute kestlikkusalas hoolsuskohustuse direktiiv (EL) 2022/2464¹¹ ning finantsinstrumentide turgude direktiiv (MIFID II)¹² selle vastava delegeeritud aktiga,¹³ kindlustustoodete turustamise direktiiv (IDD)¹⁴ selle vastava delegeeritud aktiga¹⁵ ja aktsionäride õiguste direktiiv (SRD)¹⁶ vastavate jätkusuutlikkust käsitlevate osadega. Need toetavad ettevõtteid ja finantssektorit jätkusuutlike projektide ning tehnoloogiate jaoks erasektori rahaliste vahendite kaasamisel. SFDR kohased finantsturu osaliste aruandluskohustused tuginevad eelkõige CSRD ja taksonoomia määruse kohastele ettevõtete aruandluskohustustele. SFDR muudatustes kajastatakse sellest tulenevalt ühtlasi kavandatud lihtsustamise koondpaketi (omnibuss I)¹⁷ ette nähtud muudatusi seoses ettevõtete esitatava jätkusuutlikkust käsitleva teabega, eelkõige seoses kestlikkusaruandluse direktiivi alusel ettevõtete suhtes kohaldatava avalikustamismääruse tulevase kohaldamisalaga.

SFDR muudatustes tuginetakse ühtlasi ESMA suunistele, milles käsitletakse keskkonna-, sotsiaalsete ja juhtimisalaste aspektidega seotud mõistete kasutamist investeerimisfondide nimedes. Tagamaks, et muudetud SFDR kohased keskkonna-, sotsiaalsete ja juhtimisteguritega seotud väited on selged, tõesed ja mitteecksitavad, peaksid finantsturu osalised järgima ka Euroopa järelevalveasutuste koostatud järelevalvesuuniseid¹⁸. Lisaks on keskkonna-, sotsiaalsete ja juhtimisteguritega seotud väidete mõiste – mille puhul peetakse silmas finantstoodete kohta esitatavaid väiteid seoses sellega, kuidas ja mil määral kategoriseeritud toodete puhul investeeritakse ülemineku- või jätkusuutlikkuseesmärkide saavutamisse või aidatakse kaasa nende eesmärkide saavutamisele või lõimitakse jätkusuutlikkustegureid oma investeerimisstrateegiasse ka muudel kaalutlustel peale jätkusuutlikkusriski juhtimisega seotud kaalutluste – kooskõlas direktiivi 2005/29/EÜ (ebausate kaubandustavade direktiiv, mida on muudetud direktiiviga (EL) 2024/825 seoses tarbijate

⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2016. aasta määrus (EL) 2016/1011, mis käsitleb indekseid, mida kasutatakse võrdluslustena finantsinstrumentide ja -lepingute puhul või investeerimisfondide tootluse mõõtmiseks, ning millega muudetakse direktiive 2008/48/EÜ ja 2014/17/EL ning määrust (EL) nr 596/2014.

¹⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. detsembri 2022. aasta direktiiv (EL) 2022/2464, millega muudetakse määrust (EL) nr 537/2014, direktiivi 2004/109/EÜ, direktiivi 2006/43/EÜ ja direktiivi 2013/34/EL seoses äriühingute kestlikkusaruandlusega.

¹¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuni 2024. aasta direktiiv (EL) 2024/1760, mis käsitleb äriühingute kestlikkusalas hoolsuskohustust ja millega muudetakse direktiivi (EL) 2019/1937 ning määrust (EL) 2023/2859 (kohaldatakse alates 2028. aastast juulist).

¹² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiiv 2014/65/EL finantsinstrumentide turgude kohta ning millega muudetakse direktiive 2002/92/EÜ ja 2011/61/EL.

¹³ Komisjoni 21. aprilli 2021. aasta delegeeritud määrus (EL) 2021/1253, millega muudetakse delegeeritud määrust (EL) 2017/565 seoses jätkusuutlikkustegurite, -riskide ja -eelistustega arvestamise lõimimisega teatavatesse investeerimisühingute suhtes kohaldatavatesse organisatsioonilistesse nõuetesse ja tegutsemistingimustesse.

¹⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. jaanuari 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/97, mis käsitleb kindlustustoodete turustamist.

¹⁵ Komisjoni 21. aprilli 2021. aasta delegeeritud määrus (EL) 2021/1257, millega muudetakse delegeeritud määrusi (EL) 2017/2358 ja (EL) 2017/2359 seoses jätkusuutlikkustegurite, -riskide ja -eelistustega arvestamise lõimimisega kindlustusandjate ja kindlustustoodete turustajate suhtes kohaldatavatesse tootejärelevalve- ja juhtimismäärustesse ning kindlustuspõhiste investeerimistoodete puhul kohaldatavatesse äritegevuse eeskirjadesse ja investeerimismäärustesse.

¹⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. juuli 2007. aasta direktiiv 2007/36/EÜ noteeritud äriühingute aktsionäride teatavate õiguste kasutamise kohta (2017. aasta muudetud versioonis); eelkõige lb peatükk.

¹⁷ https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:L_202600470

¹⁸ [Temaatiline märgukiri selgete, tõeste ja mitteecksitavate kestlikkusega seotud väidete kohta \(ESMA36-429234738-154\); Kestlikkusega seotud väiteid ja rohepesu käsitlev arvamus \(EIOPA-BoS-24-160\).](#)

võimestamisega rohepöördel) artikli 2 lõike 1 punktis o sätestatud keskkonnaväidete mõistega¹⁹). Kooskõlas direktiivi 2005/29/EÜ artikli 3 lõikega 4 täidetak sõnealuse direktiivi nõuded käesoleva määruse nõuete nõuetekohase kohaldamisega.

Jätkusuutlikkust käsitleva teabe avalikustamise määrust täiendab ühtlasi komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2022/1288²⁰, milles sätestatakse täpsemad nõuded selle kohta, kuidas finantsturu osalised ja finantsnõustajad peaksid investoritele avalikustama jätkusuutlikkust käsitlevat teavet seoses oma investeerimistegevuse ja finantstoodetega, et aidata investoritel teha teadlikke valikuid. Delegeeritud määruks täpsustatakse eelkõige selle teabega seotud üksikasju, mis tuleb investoritele avaldada lepingueelsetes dokumentides, veebisaitidel ja perioodilistes aruannetes nii finantsturu osaliste kui üksuste kui ka nende poolt kättesaadavaks tehtavate finantstoodete kohta. Nimetatud delegeeritud küll antud eelnõuga tühistatakse, kuid selle asemel nähakse SFDR muudetud sätetes ette uue, küll lihtsustatuma delegeeritud määruse vastu võtmine.

Eesti õigusaktide muutmine ei ole esmase hinnanguna seoses eelnõuga vajalik, kuna eelnõus tehtavad muudatused käsitlevad otsekohalduvaid EL määruks.

5. Sihtrühm ja mõjude analüüsi kokkuvõte

Eelnõu muudatustega seonduvad otsesed sihtrühmad on:

- Finantsturu osalised (investeerimisfondi valitseja, kindlustusandja, kes teeb kättesaadavaks kindlustuspõhise investeerimistoote, pensionitoote väljatõõtaja, väärtpaberiportfelli valitsemise teenust osutav investeerimisühing või krediidasutus) ning finantsnõustajad, kes peavad SFDR nõudeid täitma. Neile muutub SFDR regulatsioon valdavalt lihtsamaks ja selgemaks, mis peaks nende koormust seoses teabe avaldamisega kokkuvõttes pigem kahandama. Samuti aitab piiriülene teabe enam ühtlustamine kahandada kulusid seoses piiriülese toodete turustamisega. Finantsnõustajad ja väärtpaberiportfelli valitsemise teenust osutavad investeerimisühingud ja krediidasutused saavad olulise leevenduse, kuna nad jäetakse SFDR nõuete ulatuse alt välja.
- Investorid, kes on avaldatava teabe kasutajateks. Neile peaks avaldatav teave finantstoodete kohta muutuma selgemaks, võrreldavamaks ja usaldusväärsemaks, mis aitab teadlikumaid investeerimisotsuseid langetada.
- Järelevalveasutus, kes kontrollib avalikustamise nõuete täitmist. Seoses kohaldumisala kitsendamisega ja teabe avaldamise nõuete lihtsustamisega võib järelevalveasutusele kokkuvõttes pigem halduskoormus kahaneda.

Komisjon on eelnõuga tehtavate muudatuste kohta esitanud ühtlasi oma mõjuhinnangu²¹ ning selle kokkuvõtte²², kus on hinnatud võimalikke mõjusid seoses eelistatud poliitikavariantide paketiga.

Selle kohaselt peaks üksuse tasandil põhilise negatiivse mõju kohta teabe avaldamata jätmisega kaotatama 25% üksuse tasandil teabe avalikustamisega seotud nõudeid ning kõrvaldatakse SFDR ja CSRD vahelised senised dubleerimised. Ühtlasi vähendatakse märkimisväärselt teabe hulka, mille avalikustamist nõutakse toote tasandil, võrdlemist ja otsustuste tegemist investorite jaoks ning teabe avalikustamisega seotud korduvkulusid. Loodavad kolm finantstoodete kategooriat (jätkusuutlik toode, üleminekutoode ja peamiste keskkonna-, sotsiaalsete ja juhtimisteguritega arvestav toode),

¹⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. veebruari 2024. aasta direktiiv (EL) 2024/825, millega muudetakse direktiive 2005/29/EÜ ja 2011/83/EL seoses tarbijate võimestamisega rohepöördel, tagades neile parema kaitse ebaausate tavade eest ja parema teabe esitamise.

²⁰ https://eur-lex.europa.eu/eli/reg_del/2022/1288/oj/eng

²¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52025SC0838>

²² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52025SC0839>

kataksid märkimisväärse osa praegustest jätkusuutlikkusega arvestavatest finantstoodetest, tagades ühetaolise ELi nõuete kogumi kõigi selliste jätkusuutlikkusega seonduvate toodete jaoks, mille poole turustajad võiksid tulenevalt MIFID II ja IDD alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktide nõuetele suunata jätkusuutlikkuse tagamisest huvitatud lõppinvestoreid. Tootekategooriate kehtestamisega kaasnevad eeldatavasti teatavad esialgsed ühekordsed kulud, kuid eeldatakse, et pikemas plaanis kujunevad korduvkulud kehtiva SFDR nõuete täitmisega kaasnevatest kuludest väiksemaks ning et need tasakaalustab eelnõu muude elementide abil saavutatav kokkuvõtte.

Eelnõuga tehtavate muudatustega mõju Eesti riigieelarvele ei kaasne.

6. Hinnang subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtetele

Eelnõus tehtavad muudatused käsitlevad EL tasandil reguleeritud nõudeid. Arvestades finantssektori ettevõtete tegutsemise tugevat piiriülesust ning nõuete ühtlustamise olulisust regulatiivse arbitraaži ära hoidmiseks ja nii investoritele kui ka turuosalistele suurema õigusselguse tagamiseks, võib finantssektori ettevõtete jätkusuutlikkusega seonduva teabe avaldamise reguleerimist EL tasandil pidada põhjendatuks. Kui regulatsioon loodaks vaid riiklikel tasanditel, oleks piiriüleselt nõuete kohaldamine finantsturu osaliste ja investorite jaoks endiselt keerukas ja kulukam. Jätkusuutlikkusega arvestavate finantstoodete kättesaadavust mõjutaks endiselt nendega seotud ebakindlus ja nende halb võrreldavus, mis vähendaks nende usaldusväärsust ja kasutuselevõttu. SFDR muudatuste üheks eesmärgiks on ühtlasi lihtsustada ja vähendada finantsturu osaliste ning finantsnõustajate suhtes kohaldatavaid jätkusuutlikkusega seotud haldus- ja avalikustamismõtteid ning seeläbi kahandada nende ettevõtete halduskoormust ja tõhustada nende jätkusuutlikkusega seotud finantstoodete pakkumist investoritele. Komisjon on ühtlasi hinnanud, et eelnõuga tehtavad muudatused ei lähe kaugemale sellest, mis on vajalik, et saavutada lihtsustamise, läbipaistvuse ja investorite kaitse eesmärk, suurendades samal ajal erasektori vahenditel põhinevat kestlikku rahastamist, et toetada Euroopa kestlikkuse ja konkurentsivõimega seotud eesmärkide saavutamist. Lisaks lähtuvad muudatused komisjoni hinnangul turutavatest.

Oleme arvamusel, et eelnõus tehtavad muudatused ei lähe kokkuvõttes üldiselt kaugemale sellest, mis on vajalik ja proportsionaalne ettepanekute eesmärkide saavutamiseks ning need on põhjendatud ja subsidiaarsuse ning proportsionaalsuse põhimõtetele kooskõlas.

7. Arvamuse saamine ja kooskõlastamine

Eesti seisukohtade, seletuskirja sisu ja seal olevate mõjude kaardistamiseks paluti eelnõu kohta sisendit Eesti Pangalt, Finantsinspeksioonilt ja erinevatelt turuosalistelt ning nende esindajatelt: Eesti Pangaliit, FinanceEstonia, Eesti Kindlustusseltside Liit, Eesti Kindlustusmaaklerite liit, Eesti Kaubandus-Tööstuskoda, Nasdaq Tallinna Börs, Eesti Era- ja Riskikapitali Assotsiatsioon (EstVCA). Seletuskiri ja seisukohad esitati arvamuse avaldamiseks samadele asutustele.

Tagasiside laekus Eesti Kindlustusseltside Liidult (EKSL) ning Eesti Pangaliidult (EPL), kes üldiselt toetasid eelnõus tehtavaid muudatusi, kuid tegid ka erinevaid täiendavaid ettepanekuid, mis üldjoontes sooviks lihtsustamisega veelgi kaugemale minna ja nõudeid enam täpsustada. Seisukohti ning seletuskirja selgitusi on vastavalt täpsustatud. Erinevate detailsemate ettepanekutega saame arvestada EL nõukogu töögruppides toimivate arutelude käigus. Nad pakkusid ühtlasi välja, et EL järelevalveasutused (EIOPA, ESMA, EBA) võiksid väljastada nn no action letter'i, kus täpsustataks, et SFDR alt välja jäävad turuosalisel ei peaks SFDR detailselt täitma olukorras, kus on teada, et olulised muudatused on menetluses, mis need turuosalisel SFDR kohaldamisalast peatselt välistavad, ning turuosalisel ei peaks täitma neid nõudeid SFDR-ist, mis peatselt välja jäetakse. Samuti juhtisid nad tähelepanu, et kooskõlas SFDR tehtavate muudatustega tuleks üle vaadata ka komisjoni

delegeeritud määrused (EL) 2017/565, (EL) 2017/2358 ja (EL) 2017/2359. Ka nende ettepanekute valguses on seletuskirja vastavalt täiendatud.